NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2041

RESIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

MỖI SỐ : 0$03

NGÀY THỨ BA 8 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1496

HANOI

	Trong thành phố và các tỉnh lỵ	Ngoài các tỉnh lỵ	Cả năm	Bắt đầu từ Tháng giêng	Bắt đầu từ Juillet	Bắt đầu từ Octobre	Ngoại quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00	»
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	»
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	»
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUÂN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0,m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cách giáo-dục rất mới lạ mà rất tài-tình

Việc giáo-dục là một việc rất quan-trọng của loài người: người không có giáo-dục thì không thành người; nước không có giáo-dục thì không thành nước, giáo-dục khéo mà tốt thì người hay mà nước trở nên giàu thịnh văn-minh; giáo-dục vụng mà xấu thì người dở mà nước dễn nỗi yếu hèn sa-sút; cứ xét cái trình-độ giáo-dục thiển hay là thâm, cao hay là thấp thì có thể đoán định ngay được người hơn hay là người kém, nước hay hay là nước hèn; cho nên từ xưa đến nay, bao nhiêu những bậc minh-quân hiền-tướng, chí-sĩ danh-nhân, không ai là không lưu-tâm chú-ý về một cái vấn-đề ấy, tìm hết các phương-pháp khôn kheo để làm cho cái tri-thức của người ta phát-triển được chóng, cái khôn biết của người ta mở-mang được rộng, cái tinh-chất của người ta đào-luyện được nên; nhất là ở các nước bên Âu-châu thì việc giáo-dục thật thấy mỗi ngày mỗi thêm tiến-bộ mãi, chẳng những trường dạy càng ngày càng cần cho mỹ bị, sách dạy càng ngày càng cần cho hoàn thiện, phép dạy càng ngày càng cần cho tinh mật, thầy dạy càng ngày càng cần cho lục-lỗi mà đến cái vật-liệu dùng để dạy như tranh vẽ, như các thứ trần thiết, các đồ thí-nghiệm trong trường học, cũng nhờ cái phương-pháp xảo-diệu của khoa-học mà càng ngày càng cần cho thật tiện thật kỹ, giúp cho các công-dụng giáo-dục rất nhiều.

Từ khi bày ra có nghề chớp bóng, các nhà giáo-dục liền tìm cách lợi-dụng ngay để đem dùng về việc dạy học, như dạy về bài học vệ-sinh thì chớp bóng những giống vi-trùng, hoặc cái hình trạng mạch-máu tuần-hoàn, hoặc cái bộ-phận cơ-quan tiêu-hóa, dạy về bài học vật-lý thì chớp bóng những loài sinh-vật, hoặc cái cách sinh-hoạt của loài này khác với loài khác, hoặc cái hình thể kết-cấu loài nọ khác với loài kia, dạy về bài học địa-dư thì chớp bóng những núi sông đường đất, dạy về bài học thiên-tượng thì chớp bóng những mây gió giăng sao, cho người học được trông thấy tận mắt mà thuộc ngay vào lòng, so với giảng thuyết ở trên tờ giấy không, ký-ức dễ hơn mà nghiên-cứu tiện hơn nhiều lắm. Hiện nay các trường học bên nước Pháp cùng các nước Âu-châu đều đã thực hành cái cách giáo-dục như thế.

Cái cách giáo-dục ấy thật rất mới lạ mà lại rất tài tình. Giáo-dục là gì? là cốt đem những điều khôn biết mà khai-phát tri-thức cho người ta; vậy dùng cái cách gì mà khiến cho sự khôn biết của người ta thâu-thái được chóng, cái tri-thức của người ta khai-phát được mau, ấy tức là cái cách giáo-dục lương-bảo đó; người ta càng thâu-thái được sự khôn-khéo chóng hơn bao nhiêu, khai-phát được cái tri-thức mau hơn bao nhiêu thì càng là cái cách giáo-dục lương-hảo hơn; dùng cách chớp bóng mà dạy học thì thật xưa nay chưa từng có cách giáo-dục nào làm cho người học dễ hiểu mà dễ nhớ bằng; ai đã có xem qua chớp bóng cũng phải chịu rằng cái sức mạnh của cái nghề mới ấy nó kích-thích óc người ta thật nhạy, thấm-thía lòng người ta rất sâu; một đứa trẻ con ở trong rạp chớp bóng ra mà thuật lại những điều trông thấy trong cái cuộc tiêu-khiển thoảng qua có độ hơn tiếng đồng hồ, cũng như người đã từng đọc sách xem chuyện tự bao giờ không ngập-ngừng không sai-suyễn; nay thử đem từng tên học-trò mà hỏi thích đọc sách giáo-khoa hay thích xem chớp bóng, tất ai cũng thích xem chớp bóng hơn là thích đọc sách giáo-khoa, mà lệ thường, cái cảm-giác của người ta đối với cái gì lấy làm có bừng-thú hơn thì tinh-thần tự nhiên chuyên-chú vào cả; chắc rằng những bài học mà dạy bằng chớp-bóng, thì người học ngồi trong lớp học không khác gì ngồi trong rạp chớp bóng, vì có hứng-thú mà tinh-thần thành ra chuyên-chú, cũng hiểu ngay nhớ ngay được như người xem chớp bóng mà thuật lại chuyện chớp bóng, còn có khó-khăn gì; giáo-dục đến thế thì thật là một cách tài-tình lắm.

Nghề chớp bóng ở xứ ta bây giờ cũng đã thịnh-hành lắm; ở những chỗ tỉnh-thành đô-hội, không tối nào không có chớp bóng, không mấy người không từng xem chớp bóng, có người quá lo về đường đạo-đức phong-tục của xã-hội, lại e rằng cái sức mạnh của cái nghề mới ấy nó kích-thích óc người ta nhạy quá, thấm-thía lòng người ta sâu quá, không kheo những mưu thần kế quỉ cửa phường trộm cướp, những thói hư nết xấu của cảnh làng chơi mà trong các phim ảnh đã tả sinh ra ở trước con mắt người mình lại thành một thứ dịch lưu-hành, truyền độc cho người mình mắc phải, song không biết cái sức mạnh của cái nghề mới ấy nếu khéo lợi-dụng thì chẳng những không hại gì đến đạo đức phong-tục của xã-hội mà còn giúp được cho sự giáo-dục rất nhiều.

Mới đây các quan học chính trong Nam-kỳ Trung-kỳ đã theo cái ý tốt của các nhà giáo-dục bên Âu-châu mà thử đem nghề chớp bóng dùng về việc dạy học; học trò ta ở các trường được học cái bài học chớp bóng ấy ai nấy đều lấy làm cổ-vũ hoan-nghênh, coi thế thì biết cái cách giáo-dục mới lạ mà tài tình đó dùng ở các trường học bên các nước Âu-châu mà đã được cái công-dụng rất tốt thì dùng ở các trường học bên xứ ta tất cái công-dụng cũng chẳng kém gì, mà có lẽ ở một xứ dân trí chưa khai thông, giáo-dục chưa phổ-cập, nay lại đương vào cái thời-đại phải thâu-thái cái học-thuật của Thái-tây là những điều mới mắt lạ tai hết thì lại cũng cần đến cái cách giáo-dục ấy hơn. Mong rằng quí chính-phủ Bảo-hộ sẽ phỏng theo như ở trường học bên Pháp mà thực-hành cái cách giáo-dục ấy cho tất cả các trường học ở xứ ta thì thật là một điều đáng mừng cho cái tiền đồ giáo-dục của nước ta vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Janvier 1924

Việc bầu cử nguyên-lão nghị-viện

Trong số các ông nguyên-lão nghị-viện trúng cử về lần đầu phiếu thứ nhất có 17 ông về chánh-đảng bảo-thủ phát tự do, trước đã có chân trong nguyên-lão nghị-viện. Về đảng cộng-hòa có mười ông cũ, và một ông mới; về đảng cộng-hòa tả phái có 13 ông cũ, và một ông mới; về đảng xã-hội cấp tiến có 29 ông cũ, và hai ông mới; về đảng cộng-hòa xã-hội, có 2 ông cũ và 2 mới; về đảng xã-hội liên hiệp, có một ông mới. Thế là 82 ông đã bầu xong, còn 33 ông phải bầu lại. Về thuộc-địa Martinique chưa có tin tức. Đảng cộng-hòa thêm được một ông mới, và kém mất 2 ông cũ. Đảng cộng-hòa tả phái thêm được một ông mới, mà kém mất một ông cũ. Đảng cấp-tiến tự lập thêm được một ông mới, và kém mất một ông cũ. Đảng cộng-hòa xã-hội thêm được hai ông mới. Đảng xã-hội liên-hiệp thêm được một ông mới. Đảng bảo-thủ phái tự do cái số cũng như cũ. Trong các ông được trúng-cử hoặc được tái-cử có những ông sau này: Đại-tướng Herschauer, quan đại-sứ Bompard, MM. Gaudin de Villaine, Jules et Dominique Delahaye, các quan nguyên thượng-thư Léon Bourgeois, Lebrun, Ajam, Chaumet, Besnard, Milliès-Lacroix, Roy, de Monzie Riou, quan phó thượng thư bộ hàng-hải v. v. Trong các ông bị thất bại, có ông nghị trưởng nguyên-lão nghị-viện Rivet, và M. Noulens. Quan nguyên thượng-thư affère phải bỏ phiếu lại.

Việc nước Đức

Tin Dusseldorf. — Những thợ kim-khí về đảng cộng-sản vẫn phản đối việc làm việc một ngày 10 giờ, và có ý muốn khuyến dũ những người đã ưng thuận làm việc. Những nơi thợ không thuận làm việc mười giờ một ngày, thì các chủ đóng cửa nhà máy hai, nghỉ không làm việc. Hiện nay tại hai cái mỏ thợ đã đình-công.

Thợ làm hỏa xa lỗ tinh hất phục về việc giảm tiền công.

Hai ông nghị-viện về đảng cộng-sản mua bánh không chịu giả tiền đã phải bắt. Họ lãng mạ linh cảnh-sát,

Tin Lubeck. — Theo như cuộc chúng dân đầu phiếu, thì nhân-dân ưng lưu chánh-phủ cũ. Nghị-viện nay mai sẽ giải tán. Hạn trong 48 ngày sẽ tuyển-cử nghị-viện.

Tin Stuttgard. — Ông thứ-dân nghị-viện Bariz về đảng cộng sản, có những giấy má đáng nghi, đã phải bắt.

Cái thủy-tai ở Pháp

Giới lạnh và nước đông có lẽ nay mai nước sông xuống. Mấy bữa nay không có đâu thảm lậu cả, ở miền ngoại châu thành Paris nước lại lên 0 m 10 nữa, và cái tình trạng nguy ngập lắm, nhất là ở Alfortville nhiều nơi nhân-dân phải rọn nhà đi không ở được.

Cái vấn-đề hồi-đoái

Ngày 8 janvier quan Tài-chánh bộ Thượng-thư de Lasteyr e đệ trình hội đồng các quan Thượng-thư các phương-sách của ngài định thi-hành để trừ việc buôn bán đầu cơ về việc hồi-đoái. Ông đình cấm những kẻ vô lại không cho dự vào ngân thị, M. Mesnouery sẽ thi hành mọi phương-sách phòng-bị.

Cavite, ngày 5 Janvier 1924

Một nhà máy bị nổ

Tin Bắc-kinh. — Một cái nhà máy chế bột, và làm đường bị nổ. Hai, ba chục người chết. Mấy trăm người bị thương; hai cái nhà bị đổ.

Cuộc bay vòng quanh thế-giới

Tin Washington. — Quan thiếu-tá F. L. Morton được cử vào chức quản-đốc các phi-hành-gia Hoa-kỳ dự cuộc bay vòng thế-giới trong mùa xuân này. Các phi-hành-gia dự cuộc bay là các trung-úy Lowell, Smith Leigh, Wade, Erick Nelson.

Tin Trung-hoa

Ngày 26 Décembre 1923

Tin Bắc-kinh

Tào-Côn cử Tao-Nhuệ làm tỉnh trưởng Sơn-tây, nhưng ngày tựu chức còn chưa định.

Việc cứu viện Tứ-xuyên

Tào-Côn và Ngô-bội-Phu đánh giây thép đi lai, thương-nghị phương-pháp cứu viện Tứ-xuyên, phía bắc chủ thiết thủ, phía đông chủ tiến công, sai Lê-bộ Điếu đem quân sang viện Trùng-khánh, Dương-Sâm và Viên-tô-Minh đem quân ra Tứ xuyên.

Ngô-bội-Phu đúc đạn ở Hán-dương

Ngô-bội-Phu đúc thêm 30 1.000 ở binh-xưởng Han-dương, ngày 23 décembre đã chở tàu thủy về Lạc-dương.

Việc vô-tuyến-điện

Công-sứ Nhật-bản sang thăm Cố-duy-Quân, thương nghị việc vô-tuyến điện, bàn đến hai giờ mà không có kết quả.

Thổ-phỉ ở Lão-hà

Thổ-phỉ dấy loạn ở Lão-hà, thế rất hung dữ, công-sứ nước Anh thân-hành sang xin Cố-duy-Quân phải chú ý phòng tiễu.

Việc kim phật-lang

Công-sứ nước Pháp sang bách thức Cố-duy-Quân phải kết định việc kim phật-lang. Cố vì việc giao-thiệp khó-khăn, có ý lo sợ.

Công-sứ Bỏ về nước

Công-sứ Bỏ đã sang từ biệt Tào-Côn, đến ngày 24 décembre khởi hành về nước.

Tôn-truyện-Phương muốn tăng ngạch thuế

Tôn-truyện Phương bàn với Tào-Côn, muốn tăng thuế thuốc phiện, thuế rượu và thuế tem, để lấy tiền sung quân phí.

Hai chiếc phi-cơ sang Giang-ninh

Quân-sự-xứ sai hai chiếc tàu bay rất lớn sang Giang-ninh, các đảng phái ở Giang-ninh và ở Chiết-giang rất lấy làm chú ý.

Trần-quýnh-Minh mộ binh

Trần-quýnh-Minh sai người đi các nơi mộ binh, hiện đã mộ được hơn 2.000 người, còn đương ra công thao luyện.

Lương-nhược-Cốc sang tiểu phỉ ở Khâm-châu và Liêm-châu

Từ khi Thân-bảo-Phiên ở Quảng-tây trốn sang Khâm-châu, chiêu tập quân thổ phỉ, quấy rối trong miền Khâm-châu và Liêm-châu, đồ đảng một ngày một đông, thanh thế một ngày một to; Tôn-Văn được tin báo, đã sai Lương-nhược-Cốc đem quân sang tiểu phỉ ở khâm-châu và Liêm-châu.

Tin Quảng-đông

Ngô kiếm-Học và Tạ-quốc-Quang (Tương quân quân trưởng) đã sang đến Quảng-đông ngày 24 décembre, Hứa sùng-Trí (thảo tộc quân tổng tư lệnh) đã đưa vào soái phủ yết-kiến Tôn-Văn, thương nghị phương-pháp và định ngày về đánh Bắc-kinh.

Quốc-dân thường-thức

Một vài thứ nước hoa mù-soa

Xin hiến các độc-giả một vài cách chế nước hoa mù-soa, rất thơm; cách chế đã giản-dị lại không hết mấy đồng tiền:

1-50 grammes d'essence de lavande.
100 grammes d'extrait d'ambre gris.

Hai thứ đó hòa vào một lít rượu 90 degrés. Hòa cho tan đều rồi thì đóng sang chai con mà dùng. Một vài giọt nước hoa này mà rảy vào khăn mù soa thì có thể thơm được ba bốn ngày.

2-Rượu 90 degrés	1 lít
Essence d'écorce d'orange	60 gr
Essence de zeste de citron	15 —
Essence de bergamote . .	8 —
Essence de rose	1 —

Từng ấy thứ hòa lẫn vào với nhau, rồi cũng đóng sang chai con mà nút cho kỹ.

Một thứ nước hoa rửa mặt cho khỏi trứng cá

Muốn cho khỏi những mụn trứng cá lấm tấm ở mặt thì nên chế sẵn lấy thứ nước hoa sau này, mỗi khi rửa mặt thì pha vài giọt vào chậu nước mà rửa, thì vừa thơm mà lại sạch hết mọi nốt trứng cá:

Eau de rose.	100 gr
Acide borique.	1 gr

Essence de miel d'angleterre 5 giọt

Ba thứ đó hòa lẫn với nhau rồi đựng vào chai mà dùng dần.

BỆNH NGHIỆN RƯỢU CỦA LOÀI KIẾN

Bây giờ ta mới biết rằng không phải chỉ có loài người ta mới biết cái thú rượu ngon nhắm tốt mà thôi, rất đỗi là loài côn trùng cũng nhiều loài không tránh khỏi cái nạn ấy. Trong các loài côn-trùng thì có loài kiến là mắc phải cái nạn nghiện ngập này một cách sâu độc hơn cả.

Ta thường thấy trong những tổ kiến có những con phi-trùng nho nhỏ, ta không biết vẫn thường gọi là kiến cánh, giống ấy về loài Lamechusa là một giống ký-sinh chỉ ẩn nhờ về kiến mà thôi. Nó để trứng trong những tổ kiến, rồi lại xơi thịt những kiến con. Thế mà chủ kiến ta lại không ngăn trở gì cả; thậm chí lại còn săn sóc trứng nom những trứng của nó để ra cũng như những trứng của mình vậy. Một đôi khi lại còn đi công rắn về cắn gà nhà, đi sang các tổ kiến khác mà rước những ông có cánh này về nữa kia.

Cái sự dại dột ấy là bởi làm sao?

Gần đây các nhà khoa-học xét ra mới biết rằng, ở bên bụng những con phi-trùng (ta gọi là kiến cánh) có những cái hạch bài tiết ra một thứ nước thơm. Kiến ta rất lấy làm quí, làm thích, hay mới những cái giọt nước thơm ấy thành ra một cái bệnh nghiện, cũng chẳng khác gì ta nghiện rượu vậy. Trong cái nước thơm ấy cũng có một cái chất làm cho say như say rượu, cái hại cũng chẳng kém gì hại rượu. Những tổ kiến nào mà mắc phải cái bệnh này, và những tổ nào có lắm những cái ông hàng rượu (tức là những con trùng có cánh) này, thì thấy trong xã-hội của kiến, dân số một ngày một hao mòn đi. Và lại sinh ra những giống quỉ quái, ái-nam ái-nữ (de sexe mixte) không sinh dục gì được, mà cũng không làm lụng gì được, chỉ nằm ăn hại đấy thôi. Các nhà khoa-học cho rằng những giống kiến mắc phải cái nạn nghiện rượu này, thì chẳng loại một ngày kia cũng đều tiêu giệt hết. Câu chuyện này thiết tưởng cũng là một bài học hay cho người đời vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Cách nói lái đường trong với đường ngoài khác nhau

(Tiếp số báo 2034)

Như câu « Bách diệp » nghĩa là trăm lá, rồi lái lại thành ra « tra lắm », cũng thuộc về cách lái ba tầng (nghe đâu câu này nguyên là của các bác quan viện dưỡng trong muốn đổi mới sự nói lái với các cô đầu, nên mới đặt ra để bình phẩm riêng với nhau về nhan-sắc của các ả; vì tiếng Tra có nghĩa là Già). Tra lắm tức là Già lắm.

Cách nói lái, tuy vẫn ai cũng biết là bởi sự vật trèo hai tiếng lại mà thành ra, nhưng có nhiều câu không tài nào lái được: một là bởi tại trùng vận, hai là bởi tại trùng thanh.

Trùng vận, như « Cây cau, Hanh-hao, Tiên tôn » v. v.

Trùng thanh, như « Lên trên, Luồng cuồng, Bòng vòng » v. v.

Bởi rứa nên chi xưa nay mấy người hay nói lái thường đem những câu ấy ra mà thách đố nhau, ai cũng biết là khó đành là chịu phép, nhưng thiết tưởng rằng, chắc là chưa ai bẻ rõ sự khó ấy bởi tại cớ gì, vì thuở trước đã có lối chữ quốc-ngữ như bây-chừ ở mô, mà biểu rằng biết những tiếng nào thuộc về vần A, B hay là C, và thuộc dấu (\) (/) hay là (.) (?).

Cách nói lái, lại còn một điều lạ nữa, là dẫu trùng vận mà không trùng thanh, thì lại dễ như thường; nay thử vận lại « Cây cau, bay là Cây cau », Hành hao, bay là Hanh hao », « Tiến tôn, bay là Tiên tôn » v. v. và « Lên trên, bay là Lên trên », « Luộng cuồng, bay là Luồng cuông » v. v. thì nào có thấy khó lái gì đâu cả.

Sự biến hóa trong cách nói lái bao giờ cũng có liên lạc quan thiết với âm vận, đại khái như mấy cớ đã kể trên kia, tưởng đó cũng là một điều nên lưu ý vậy.

Ở đường trong, trừ những lối nói lái như lối bàng thị, bàng cá, kể trộm, kể cướp v. v. lại còn có mấy thứ lái của phường điếm đường, của bọm ăn chơi đáng khác nữa.

Một thứ gọi là « Lái-lui » tiếng nào cũng có thêm cái « lui » vào trước.

Như « Tủi ni anh định đến đánh xì-lác với quan Thị mô?

Thì chúng nói thành ra « Lủi-lui, lì-nui, lanh-lui, linh-đụi, lén đùi, lanh đùi, lì-xủi, lác-lủi, lợi-vủi, loan-cui, lì-thụi, lò-mũi. »

Rứa, tức là: « lui-lái, lui-ni, lui-đinh, lui-đến, lui-đánh, lui-xì, lui-lá", lui-vợi, lui-quan, lui-thị, lui mô ». Đem vứt cỏ mấy cái lui đi thì còn dư lại đúng như câu kia).

Nói lái lối thôi, dài dang như thế, mà khen thay các bọm những khi đàm đạo với nhau, nghe cứ như chim kêu, như chuột rúc, thật là không phải người đồng môn, đồng đạo với

bọ, thì chẳng khác chi như vịt nghe sấm, như trâu nghe đờn.

Còn mấy lối nữa, như lối « chim » với lái gì, lái gì, không sao nhớ cho xiết.

Phụng-Đình, Tourane

Cải chính

Kỳ trước (2032) sửa lại « Công kho » là « có không » chữ không phải « có công ». (Hai bên nói nhau rằng: Tôi mai..., Tôi mốt..., Bữa khác..., rứa mà có hay là không?)

Cuộc thi thơ

Của Ngéo-tri-Quyên xã-ai

MCDLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Còn miếu nào hơn miếu ấy không?
Cửa Khổng sân Trình nền học cũ,
Bia Lê gác Lý mảnh gương trong.
Sông tranh Lễ Lộc nguồn Thi Tứ,
Trăng rọi khuê-văn đất Nhị Nùng.
Nền nếp cổ-đô gìn giữ lấy,
Non sông còn đó đạo không cùng.

Trịnh-thị Quế-Sử, Sơn-tây

MCDLXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ngày-nga chiếm một vùng.
Hiến-triết trời Nam bia chép lại,
Thanh-tư đất Bắc phụng thờ chung.
Ruộc thấy đạo đức nhà Đông-Lỗ,
Dạy trẻ thơ ngây hợ Lạc Hồng,
Trải Lý, Trần, Lê cùng điện cũ,
Còn bền còn vững với non sông.

Tôn-quang-Thiệt
3e année, Collège Vinh

MCDLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu dựng nên từ Lý-thánh-tông.
Văn nhiều cung-tường Nam chỉ Bắc,
Hai dinh tả dụng thủy nhì chung.
Văn-minh rộng mở dòng sông Tử,
Nghề khéo cao xây đỉnh núi Nùng.
Bao trải mưa Âu cùng gió Á
Rừng nho nhà-nước thanh phù công.

Hà-ba-Sước
Entrepreneur à Thai-nguyên

MCDLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng từ khi mới mở xong.
Bát ngát hương bay làn nước Nhị,
Ngay-ngà tường đứng phía non Nùng.
Một sân cây cỏ hoa thêm sắc,
Hai mảnh trăng trời bóng tỏ tung.
Danh giáo vui trong nền nếp Giám,
Đề-vương bao thuở một lòng chung.

Nguyễn-văn-Hải
Thư-ký long Yên-thái, Hà-đông

MCDLXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu còn nay với núi sông.
Trải Lý, Trần, Lê hương vẫn đượm,
Khắp Trung, Nam, Bắc kính tôn sùng.
Gây nền thi-lễ nhà Nam-Việt,
Dựng mối kinh-luân đất Lạc-Hồng.
Thế cuộc tha hồ cho bến đổi,
Một niềm quyết giữ lấy nho-phong.

Nam-liên, Trần-thế-Mỹ
Trợ giáo Nam-sách, Hải-dương

MCDLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu tôn-nghiêm nhất cõi đông
Đạo-mạch nguyên tự dòng Tứ-thủy,
Lửa hương khói tỏa ngọn non Nùng
Ngưu-hồ đã trải bao thời đại,
Bia đá còn in bậc hiếu trung.
Dầu gặp Âu-phong cùng Á-vũ,
Di-luân một mối vững như đồng.

Nguyễn-nam-Đài
Viem-xa, Võ-giang, Bắc-ninh

MCDLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỏ tự tham ăn tỏ tấm lòng,
Rừng Thanh vun trồng nền quốc-túy.
Bể Âu lai láng cõi nam-phong.
Tuyết sương phủ kín dòng sông Nhị,
Hương khói bay cao ngọn núi Nùng.
Luân-lý nho-hiền xin phải giữ,
Bắc Nam một dạ kính thờ chung.

Đáp-cầu, Hạ-bá-Quyền

MCDLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Cửa Khổng bao la biết mấy trùng,
Lồ-chồ tượng rêu nên cực học,
Lơ-mơ bia đá ảng nho-phong.
Chuông kêu như gợi lòng mong tưởng
Trống điểm càng xui dạ kính sùng.
Đất Bắc trời Nam gương vẫn đó,
Nghìn năm xin giữ để soi chung.

Dương-đình-Tây
Rue des Radeaux, Đáp-cầu

MCDLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nêu dậu Lạc-Hồng.
Bia đá công-hầu lừng đất Giám,
Chữ vàng Lê Lý rạng trời Đông,
Mưa tuôn đạo thanh tràn Nam Bắc,
Gió thổi danh nho khắp Nhị Nùng,
Đạo thánh mới hay là đạo rộng,
Quần thoa nên được vẻ vang chung.

Hoàng-thị-Châm
Rue de Yên-hoa, Yên-báy

MCDLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu đẹp nền thiêng mỗi mắt trông.
Khắp rệt thần-mô so nước Nhị.
Bên ghi thánh-tích sánh non Nùng,
Biết bao đỗ trắng màu son phấn,
Xiết kể xanh đen về đá đồng.
Trung Bắc chương-đài nay hỏi khắp,
Có đâu hơn được chốn này không?

MCDLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu lâu bền kể chẳng cùng.
Cửa Giám còn nhiều bia-Tiến-sĩ,
Chương Đài chẳng một chữ [illegible]ong.
Lời đưa hơi điện truyền Âu Á,
Chữ có nhà in bảo Bắc Đông.
Cho biết nơi này chung tụ khí,
Xây nên kim cổ lắm anh hùng.

Đặng-văn-Khuyến
Phố Của đền, phủ Ninh-giang

MCDLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu tôn-nghiêm đứng giữa vùng.
Lại làng lân văn xô nước Nhị,
Chênh vênh bia đá đối non Nùng.
Tuyết in vối cỗ trong thêm trắng,
Sen thếp vàng xưa bằng vẫn hồng.
Sĩ-tử bốn phương đâu đó tá,
Ai về ngõ Giám nghiền mà trông.

Đặng-đình Phúc
Đốc-học trường Kiem-bi, Quảng-yên

Cải chính

Trong số báo 2036 ngày thứ tư 2 janvier vừa rồi có đăng 3 bài thơ số MCCCCXXIV, số MCCCCXXV và số MCCCCXXVI là của M. Trương-văn-Khang, số 76, Rue des Medicaments, Hanoi, chứ không phải của M. Đỗ-văn-Tỉnh. Người sắp chữ lầm, vậy xin cải-chính lại cho đúng.

Tin sau cùng

Một kho chứa hàng cháy

Kho chứa hàng ở bến tàu Londres bị hỏa-tai dữ-dội. Tổn hại nhiều lắm.

Vẽ việc khi cầu Dixmude

Tin Rone. — Viên quản-thị cột đèn phía ở mũi đất Scalambri có báo cho nhà báo *Tribuna* biết rằng hiện đã lun thấy xác khí-tàu Dixmude ở bãi bể Scalambri.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 26 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **10 f. 25.**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 8 janvier 1924* : — 3 %. 54.5 . — 3 %. Thứ-toán vốn dầu 67. — 4 %. 1917 58.50. 4 %. 1918 57.80. — 5%. 1945 1916 7 .10. — 5 %. 1920 85 50. — 6 %. 1920 81.45.

Tin tàu. — Tàu *Affon* mang thư sang Pháp đến ngày 10 janvier hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Saigon, rồi sang Pháp.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút ngày 9 janvier.

Tàu *Cordillière* khởi-hành ở Pháp tới Saigon sáng ngày 11 janvier 1924.

Lịch ngày mai

Dương lịch
Thứ tư 9 janvier 1924
S. Marcellin

Âm lịch
Mồng 4 tháng 12 năm Qui-hợi
Ngày Đinh hợi
Hành Thổ, Sao Bích, Trực Khai
KỴ : Loát dầu, Giá-thú, An-táng, Nhập-tạng.
NGHI : Tế tự, Nhập-học, Mộc-dục, Ký-phúc, Khai-quang, Kết-hôn, Nạp-thái, Khởi-công, An-môn, Tạo-tạo, Phòng-thủy, Khai trí.

Vua Lào tại Hanoi. — Sáng hôm nay, Sisavong quốc-vương có đến yết-kiến quan phó Toàn-quyền Robin, quan Thống-sứ Monguillot thì và quan Thống-sứ Monguillot thì các ngài cũng đều có đáp lễ lại Quốc-vương.

Merlin phu-nhân đối với các cuộc làm phúc. — Ai cũng nhớ rằng trong cuộc mở số giúp trẻ con Tây-lai vỏ thừa nhận tại tòa Đốc-lý mới rồi, bà lớn Toàn-quyền có được một số 1.000 đồng. Merlin phu-nhân được tin ấy liền cấp cho hội trẻ con Tây-lai vỏ thừa nhận 25) đồng, còn thừa thì phu-nhân lại chia cho mấy hội làm phúc khác.

Tại phủ Toàn-quyền. — Chiều mai thì quan Khâm-sứ Pasquier ở Trung-kỳ sẽ ra tới Hanoi. Ngài ở đây chừng một tuần lễ rồi mới đáp tàu về qui-quốc nghỉ.

Quan chánh quản-lý Le Fol ở phủ Toàn-quyền sẽ lĩnh chức quyền Khâm-sứ Trung-kỳ và quan Công-sứ Châtel ở Nghệ-an sẽ lĩnh chức chánh quản-lý văn-phòng phủ Toàn-quyền thay quan Le Fol.

Quan Thống-sứ đi Hải-dương

Sáng hôm nay, quan Thống-sứ Monguillot đã xuống Hải-dương để chủ lễ đặt Hội-đồng ủy-viên cho thành-phố mới. Ngài đi thăm các làng cải-lương rồi mai mới về Hà-nội

Quan Học-chính tổng-trưởng về Saigon. — Quan Học-chính tổng trưởng Joubin đã xuống Haiphong sáng hôm chủ-nhật để đáp tàu *Orénoque* về Saigon. Ngài định đi thanh-tra các trường ở Cao-mên và Ai-lao.

Cuộc hội mở giúp các nhà bị lụt tại Hội-chợ. — Ông hội-trưởng Hội-đồng Hội-chợ vừa đem nộp quan Thống sứ Bắc-kỳ số tiền 619 $ 52 là tiền đã thu được trong cuộc hội mở tại trường Hội-chợ đêm 16 décembre trước.

Số tiền thu được là	968 . 40
Các khoản chi-phí là	348 . 88
Còn lại	619 . 52

Hội-đồng trị-sự xin cảm tạ một lần nữa các nhà đã có lòng từ-thiện giúp cho số tiền ấy mà trợ-cấp được biết bao nhiêu người.

Cuộc hát của hội Hồng-thập-tự. — Đến tối chủ-nhật 13 janvier hồi 9 giờ, hội Hồng thập-tự sẽ diễn lại cuộc hát lối Nga tại nhà hát Tây, là cuộc đã diễn tối hôm 7 décembre trước mà đã được thập phần hoàn-hảo.

Tưởng lần này độc-giả nên đến xem lắm, vì chẳng những chứng kiến một cuộc mĩ-thuật vô song mà lại dự được một phần vào cuộc làm phúc nữa.

Hát đêm ban về tại nhà Imprimerie d'Extrême-Orient, từ ngày 7 janvier, mà không phải trả thêm tiền thuê trước.

Giá chỗ ngồi như sau này :

Từng giữa :	
Buồng trước mặt	4 $ 0
bên	3 . 00
Ghế áp balcon trước mặt.	2 . 50
bên	2 . 00
Từng dưới	
Buồng trước mặt . . .	3 . 00
bên	2 . 50
Ghế giữa (Orchestre) .	2 . 00
Từng trên cùng :	
Buồng áp cột.	1 $ 50
Nhà bình .	1 . 20
Ghế	1 . 30
Nhà bình .	1 . 00

Lấy vé ngày kẻo hết chỗ.

Hội Hồng-thập-tự lại cảo

Ái tín. — Bản-quán được tin buồn rằng Mme Nguyễn-thị-Giữ, nguyên trợ giáo trường nữ học phố Ham-long, là lệnh-ái ông Nguyễn-văn-Mẫn, tham tá sở Bưu-điện, và là nội-tướng M. Nguyễn-văn-Ngọc, thanh-tra các trường Sơ-đẳng Bắc-kỳ, mới ta thế sáng hôm nay tại phố hàng Bè, số nhà 26, Hà nội, hưởng linh 23 tuổi.

Sáng mai, hồi 7 giờ sáng, sẽ làm lễ cất đám, an táng tại địa-phận làng Hoàng-mai.

Bản-quán có lời chia buồn với ông bà thân Mẫn và M. Nguyễn-văn-Ngọc cùng quý-quyến.

Kho dự-bị Bắc-kỳ. — Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định cho phép trích ở kho dự-bị Bắc-kỳ lấy một vạn rưỡi đồng để dùng vào khoản bồi-thường cho M. Paul Roque là chủ tàu ở Haiphong đã phải chịu thiệt trong việc tải thư ở đường sông Bắc-kỳ vì giá bạc Đông pháp cao từ trong khoảng 1er janvier đến mai 1922.

BÁN NGAY LẬP TỨC VÌ HẾT HẠN HỢP-ĐỒNG

2 cái camionnettes 10 và 14 chỗ ngồi.
1 cái ô-tô hiệu « Peugeot »
1 cái camionnette hiệu « Citroën Chenille » có cả remorque kéo sau nữa.
1 cái camion hiệu « Peugeot » chở được 5 tonnes.

Hỏi tại : M. FARRÉRAS, *Transports, Tam-đảo, Vĩnh-yên* 3745

Nhà hát Tây. — Bản-báo vừa tiếp được của M. Delamercie là nhà lĩnh trưng các nhà hát Tây ở Bắc-kỳ mấy năm trước một bức thư nói đại khái như sau này :

Nice le 24 novembre 1923

Xin nói để ngài biết rằng tôi vừa mới gửi giấy xin lĩnh trưng các rạp hát Tây ở Hanoi và Haiphong. Trong hai vụ hát năm 1919 1920 và 1920 1921 tôi đứng chủ trương việc hát thì các quí-khách ở Bắc-kỳ lại xem đông lắm. Chắc ngài còn nhớ những tích mà tôi đã diễn cho học-sinh các trường ở Bắc-kỳ, hơn 800 các có các cậu được đến dự cuộc và lúc ra về ai nấy đều tấm tắc ngợi khen về cái tích đã diễn là tích *La Poupée*. Nếu năm nay mà hai thành-phố Hanoi Haiphong giao cho tôi chủ trương thì tôi định mở mang hơn nữa. Tôi sẽ đem ô Pháp sang một bọn cả thảy 70 người vừa đào vừa kép rất giỏi. Ngài cũng biết rằng, tôi sang thuộc-địa đã 27 năm nay mà những cuộc hát của tôi thì, bao giờ cũng vừa lòng quí-khách cả. . . . . .

Delamercie.

Bán một cái xe ô-tô hiệu « Renault » 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm.

Hỏi tại : 39, Phố Paul-Bert, Hanoi. 3746

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày chủ nhật 13 janvier đúng 1 giờ 45, tại trường đua-mã sẽ có một cuộc đua. Các giải thưởng như sau này :

Giải nhà-quê chạy 1200 m.
Giải nhất 2 p ; giải nhì 5 p ; giải ba 2 p.

Giải Le Torpilleur chạy 1200 m.
Giải nhất 100 p. ; giải nhì 20 p. Nếu có 5 ngựa chạy thì giải ba được lấy tiền đăng về.

Giải Soucy chạy 1400 m.
Giải nhất 100 p. ; giải nhì 20 p. Nếu có 5 ngựa chạy thì giải ba được lấy tiền đăng về.

Giải Le Roi Soleil chạy 18 m.
Giải nhất 150 p. ; giải nhì 3 p. Nếu có 5 ngựa chạy thì giải ba được lấy tiền đăng về.

Giải Quoondis chạy 1200 m.
Giải nhất 100 p. ; giải nhì 20 p. Nếu có 5 ngựa chạy thì giải ba được lấy tiền đăng về.

Vở tuồng « NGƯỜI BIỂN LẬN »

Vở tuồng « Người biển lận » (L'Avare) của Molière tiên-sinh, dịch-giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh, mà các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng đến 18 Janvier này đem ra diễn ở rạp hát Tây, hiện nay đã in xong hẳn.

Bán tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56, Rue du Coton. Hanoi.

Ai ở xa muốn mua xin viết thư về và đính theo tiền cước.

Một quyển giá. . . . . 0 $ 50

Mua mau kẻo hết!!

In có 500 quyển mà thôi.

Tòa Thượng-thẩm — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Giả mạo. — M. Đặng-v-Đông là thư ký sở Bưu-chính tỉnh Luang-prabang (Ai-lao) bị thua rằng có một người đưa đến sở 270 đồng mua măng-đa gửi đi tỉnh khác, đến khi đưa về xem thì trong măng-đa chỉ biên có 170 đồng thôi, mới biết là dùng cách giả mạo lấy mất 100 đồng. Tòa án Trùng-trị tỉnh ấy phạt 3 năm tù, 20 đồng và bắt phải bồi 100 đồng trả bên nguyên. Quan chưởng-lý xét việc giả mạo ấy không có đủ chứng cớ gì xin tha cho. Tòa xét xong ý lời quan chưởng-lý tha cho M. Phạm-văn-Đông.

Hành hung. — Phạm-văn-Tung là lính khố đỏ, một hôm được phép về làng, nhân việc cấp ruộng công không bằng lòng lý trưởng làng, rồi sinh sự lăng mạ và đánh bị thương. Tòa án Trùng-trị Nam-định phạt Phạm-văn-Tung 16 quan. Tòa Thượng-thẩm y án.

Rượu lậu. — Sở Thương-chính bắt được mấy vò rượu lậu cùng bã rượu ở lợi sông Luồng thuộc về địa-phận làng Sơn-du, làng Phù-xá-đoài và làng Phù-xá-đông nên tòa-án Trùng-trị Hanoi phạt ba làng ấy mỗi làng 1.000 quan. Tòa Thượng-thẩm tha phạt cho ba làng ấy vì xét lợi sông Luồng đó là thuộc quyền kiểm-soát của Chánh-phủ Bảo-hộ chứ không phải thuộc ba làng ấy.

Giả mạo giấy khai sinh. Một người tên là Ng-văn-Ấm ở phố Nhà-thờ vì bận việc có nhờ người quen là Trần-đình-Viên lấy mấy người làm chứng ký tên vào giấy khai sinh để xin trưởng phố đóng triện nhận thực. Trần-đình-Viên tự biên tên họ nghề nghiệp chỗ ở và tự ký tên những người làm chứng đưa trả, nói là đã xin chữ ký rồi. Người có giấy khai sinh tin thật, đem đi xin chữ nhận thực, trưởng-phố hàng Trống tên là M. Ng-v-Bình vì quen biết và lại rõ là sinh tại Hà-thành cũng tin lời nhận thực. Khi lộ việc giả mạo ấy thì Trần-đình-Viên trốn biệt mất, Tòa án Trùng-trị Hanoi tha cho trưởng-phố và người khai sinh vì xét không phải là tự hai người ấy giả mạo chữ ký người làm chứng khai sinh và phạt vắng mặt Trần-đình-Viên sáu tháng tù. Tòa Thương-thẩm y án.

Lừa đảo. — Ng-đình-Diệm tức Hưng là thư-ký bị thua về thông đồng với tên Ng-văn-Bốn là tây-phái ký tên vào một cái văn tự cho một người đàn-bà tên là Ng-thị-Sếp cầm một cái nhà ở phố Nhà-thờ của chồng tên là Phạm-văn-Chu cho một người lấy 600 đồng chia nhau tiêu, Ng-văn-Bốn thì biên là chồng mà Ng-đình-Diệm thì ký bảo lĩnh. Tòa án Trùng-trị phạt Ng-đình-Diệm, Ng-văn-Bốn mỗi người 8 tháng tù và Ng-thị-Sếp cũng 8 tháng tù nhưng cho án treo và bắt liên đới với nhau bồi số 600 đồng ấy. Nguyên chỉ có Ng-đình-Diệm chống án thôi ; Tòa Thượng-thẩm xét xong giảm cho xuống 4 tháng tù. Còn số 600 đồng đã trang trải rồi thì thôi.

Ngạch Nông-chính. Kể từ ngày 1er janvier 1924 trở đi, các viên chức ngạch Nông-chính có tên sau này được thăng chức.

Lên cán-sự chuyên-môn hạng nhì :
MM. Tô-đình-Lung, Võ-doãn-Ninh.

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in rất tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển : **0 $ 80**

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. ĐỨC-XUÂN-THÀNH
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

Việt-Nam thanh-niên hội. — Đến chủ nhật sau là ngày 13 janvier này hội V. N. T. N. sẽ đi thăm làng Hữu-từ thuộc tỉnh Hà-đông, để cho thiếu-niên ta xem những công cuộc mở mang tại làng ấy. Sáng hôm ấy 7 giờ rưỡi thì bắt đầu đi từ Hội-quán. Vì đường hơi xa, sẽ đi xe đ'ện và xe tay và phải ăn cơm ở Hữu-từ. Vậy những hội-viên ai muốn đi cuộc du-quan hôm ấy thì xin gửi giấy cho cho tôn Đốc hội biết trước ngày 11 janvier để còn trù biện việc làm cơm (tiền cơm hết 0 p 30).

V. N. T. N. H. lai cảo

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Hoàng-văn-Lễ, thư-ký hạng nhì tại Phủ-thọ được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng tại Bắc-ninh, tháng đầu lĩnh cả lương và hai tháng sau lĩnh nửa lương.

Các nhà mua điện nên cẩn thận. — *Công-ty điện-khí Đông-pháp có nhờ bản-quán đăng mấy lời sau này* : « Công-ty điện khí Đông-pháp có lời để các ngài mua điện biết rằng bản công-ty không hề có cho phép người làm nào đi thu tiền tem, tiền facture mua điện, hoặc mua hàng mà lại không giao cho người ấy một cái facture có đề danh hiệu bản công-ty, và chữ viên Thủ-quỹ kiêm Kế-toán M. Renaud, hoặc viên Tổng-giám đốc ký nhận tiền.

Vậy nếu có kẻ nào không mang facture có đủ chữ ký nhận tiền, mà mạo đến thu tiền ở các ngài, thì xin các ngài báo bắt ngay lấy. Những người đi thu tiền của bản công-ty, đều có một bản giấy ủy-quyền, có chữ ký của viên Kế-toán nhận thực rằng người ấy được phép đi thu tiền cho bản công-ty.

Nhân dịp này, bản công-ty nhắc lại các ngài mua điện việc này, hễ các ngài có điều gì không bằng lòng về những người phần việc chữa đèn, đặt đèn, hoặc các người phần việc khác, thì xin các ngài cho bản công-ty biết ngay. Viết thư thì gởi cho viên Tổng-giám-đốc. (Le Directeur Général).

Lại có lời để các ngài biết rằng tên Nguyễn-xuân-Phương, ngày trước làm việc ở bản công-ty, đã phải đuổi từ ngày 1er décembre 1923 rồi.

Trường mới mở. — Tại làng Tử-dương thuộc tổng Bình-lang phủ Thường-tín (Hà-đông) nay dựng ra một trường Pháp-Việt Sơ-đẳng yếu-lược.

Tòa án đệ nhất cấp. — M. Trần-sĩ-Giu, hầu-bổ tại châu Bắc-quang (Hà-giang), nay kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở châu ấy thay M. Ng-như-Tân đổi đi Nam-định.

Tại hiệu **Ad. LEVÉE**, 52, phố Paul-Bert, có bán nhiều thứ mũ phớt thượng hảo hạng, giá 2 $ 70 và 4 $ 50 — Lại có cả dạ may áo pardessus thực tốt, giá 7 $ 00 một thước. 3745

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA

Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi

Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi

Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Cái nạn hàng ngày. Chiều chủ-nhật hồ. 6 giờ cái xe độc mã của quan tư pháo-thủ Descours với cái xe đạp của viên đội Polonet khi đi qua đường Henri d'Orléans thì đụng phải nhau. Viên đội ngã bị trọng thương thì quan Tư đã cho khiêng ngay vào nhà thuốc của trại binh. Còn cái xe đạp thì người lính cảnh-sát gác ở đường ấy đã đưa về sở cẩm nộp.

Cũng ngày hôm ấy hồi quá 10 giờ cái ô-tô T. 1352 của M. Bạch-thái-Bưởi đi một người chauffeur Annam cầm may khi qua hàng Giấy thì đụng ngã một đứa trẻ con lên 7 tuổi là Ng-văn-Qui cũng ở phố ấy nhà số 77 Bưa bẻ ấy bị thương nhẹ thôi.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chết đuối — Đêm thứ bảy 5 janvier hồi 10 giờ, một người đàn bà Tàu là Chương-a-Mùi 37 tuổi làm nghề lái đò, đang chờ đò thì xảy chân ngã xuống sông, mãi sáng chủ-nhật hồi 1 giờ mới vớt được xác.

Cái nạn hàng ngày. — Sáng thứ bảy hồi 11 giờ rưỡi, một người lính Tây đánh một cái xe ngựa chở nước gạo, khi vừa mới ở bến đò Bính sang thì con ngựa bỗng dưng lồng lên. Người lính ghì cương lại không được, phải xuống giữ ngựa thì con ngựa cứ chạy phăng phăng, thành ra người lính ngã bị cả cái xe nặng đè lên người, may có M. Janniard ở sở mật-thám trông thấy chạy lại giữ được con ngựa cột vào một gốc cây, rồi chạy đến cứu người bị thương nằm trơ ở đường. Người lính bị gãy cả hai ống chân phải, khiêng ngay vào nhà thương.

Cũng tối hôm ấy, hồi 10 giờ rưỡi tàu Thun-Hong đi qua sông xi-măng thì đụng đầm chiếc thuyền số 118o đậu ở bến, may không việc gì đến người.

Thảm-trạng. — Sáng hôm qua hồi 7 giờ người ta thấy một cái xác đàn-ông nằm ở trong cái xe bò đậu ở sau bộ phủ-lit đường Maréchal Foch. Sở Cẩm khám trong mình không thấy thương-tích gì đã cho khiêng vào nhà xác. Trong mình có một cái thẻ thuế thân đề tên là Đinh-Du 44 tuổi, làm ruộng, quán làng Phượng-qua, tổng Tang-gia, huyện Quỳnh-côi, tỉnh Thái-bình.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Vũ Thị Minh Hiên số hóa Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại dược phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lúc phê thị gửi cho qui dược phòng chiêm-ngưỡng để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

啓定三年五月初七日內閣奉
硃批 [illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

THANH-TRÌ (Hà-đông)

Quan Huyện mới. — Ngày hôm chủ nhật, 6 janvier mới rồi, quan huyện mới đã tựu-chức, Nha-lại cùng các hàng tổng lý và nhân dân bản hạt tiếp đón ngài rất là trọng-thể. Khi tới huyện, nha-lại cùng tổng lý vào chào, ngài có hiểu thị mấy lời rất là ân-cần truân-chí. Xem như mấy lời quan huyện hiểu-thị hôm đó, thì xem chừng ngài có ý nhiệt-thành nhất là việc cải-lương hương-chính. Ai nấy vốn mừng trên có quan Công-sứ Lachaud và quan Tổng-đốc đôn đốc về việc cải-lương mà buổi đầu quan huyện mới đã tỏ ra tấm nhiệt-thành noi theo cái thiện-chính ấy thì đều lấy làm mừng lắm.

Một người ở huyện Thanh-trì lai-cảo

HẢI-DƯƠNG

Cướp. Bản-quán tiếp được bài sau này :

Đêm hôm 3 rạng 4 janvier 1924, có một toán độ chừng hơn mười đứa có đủ súng ống, khí-giới vào cướp nhà trưởng-phố Mao-khê (Đông-triều). Chúng lấy của nhà này cũng khá nhiều, khi ra chúng lại đốt nhà khổ chủ cháy lan hết cả dãy chợ.

Trưởng phố và mọi người ra chống cự chúng, thì chúng bắn phải người trưởng-phố một phát vào đùi và một người nữa vào chỗ kín, hai người bị thương đã khiêng đi nhà thương Hải-dương.

Mong rằng bọn cướp này nay mai bị bàn tay sắt bắt được cả.

Cọp. — Độ này đồn Trạng-bạch (Đông-triều) có cọp về ; hàng phố ai nấy rất là khiếp sợ. Con ác-thú này đã hại mất hai người ở làng gần đồn, còn lợn bò nhiều lắm. Có một hôm nó vồ một con bò to giữa ban ngày, mang ra cánh đồng ăn gần hết. Thế mà không ai dám làm gì nó ; mong rằng có ngày con ba-mươi này bị chết về tay người đi săn, cho khỏi hại dân vùng này.

X. lai cảo

ĐÁP-CẦU

Cháy. — Hồi 11 giờ sáng hôm nay, ở phố ga bỗng dưng phát hỏa, cháy mất đến ngót chục nóc nhà, thiệt hại chưa biết bao nhiêu. Giả thử không có đám cây ngăn thì không khéo bị cháy cả hai rẫy, khi sở cẩm và trại lính Tây xuống thì đã chữa được rồi. Nghe đâu vì một nhà kia thổi cơm bất cẩn thế nào mà đến nỗi cháy thế. Nhưng cháy về ban ngày nên đồ đạc cũng chạy được nhiều, vả phố này ở cũng thưa nên lửa không bén mau được. Việc này sở cẩm còn đang xét xem lỗi tại nhà nào.

PHỦ-LẠNG-THƯƠNG

Cướp đò chợ. Tại Lục-nam ngày 26 ta vừa rồi là phiên chợ Chàng, những đò dọc buôn bán ồn thỏa cả, sau phiên chợ ấy là ngày 27, hồi chiều tối các thuyền lại ngược lên chợ Chủ ; thuyền đi đêm đến địa-phận xã Phủ viên, tổng Trù-hựu thì có một bọn cướp ra tiệt-giang mà cướp hàng hóa của một thuyền đi đầu tiên, các bạn thuyền sau thấy vậy đều cùng nhau đánh bọn cướp để cứu thuyền kia, sau bọn cướp phải bỏ chạy, nhưng cũng lấy được ít đồ hàng. May mà không có người nào bị trọng thương cả. Phó-tổng và lý-trưởng sở tại lập tức đã trình quan huyện đến khám xét rồi.

LẠNG-SƠN

Nạn xe lửa. — Chuyến xe lửa cuối cùng hôm kia ở Lạng-sơn về Hanoi khi đi đến kilomètre 114, vào quãng ga Làng-nác và Đồng-mỏ thì đè phải một người đàn-bà trạc ngoại 30 tuổi, khi xe hãm lại được, xuống xem thì người ấy đã chết rồi. Có người nói rằng tại tài-xế bất cẩn dám để người đốt lửa cầm máy lấy mà bỏ sang đứng bên toa, nên khi đã đè phải người rồi mà xe lửa vẫn cứ phóng phăng phăng mãi mới hãm được, vả lại chỗ này gần đến ga Đồng-mỏ thì phải thong thả, nếu tài-xế không bỏ máy thì chắc hẳn lúc trông thấy người đàn-bà kia cũng có thể hãm ngay lại được, đã đâu đến nỗi thiệt một mạng người. Việc này quan trên còn đang xét.

Một tấn náo-kịch. — Tối hôm kia hồi quá 10 giờ ở phố các ả, bỗng tự nhiên thấy tiếng đuổi nhau rậm rịch, hai bên hàng phố đều đổ ra xem thì thấy ba người lính Lê-dương đương đuổi đánh một cậu công-tử bột nào đó, chạy thất điên bát đảo mà cũng không khỏi, ba người lính sức lực như thế mà đánh thì còn gì là người, đến khi anh chàng tháo được định chạy vào ẩn trong một nhà kia thì chủ nhà hốt hoảng chẳng biết thế nào, vội vàng đóng ngay cửa lại, thành ra bị kẹp chân trong chân ngoài. Đương khi lúng túng thì ba người lính lại áp đến lôi và đánh một trận nữa đến nỗi người bị đánh nằm lả xuống tưởng chết mới thôi ; còn ả kia vừa kêu được tiếng *cấp lên* thì bị một người Lê-dương nữa vào bưng lấy miệng. Nay người bị đánh đã đầu đơn kêu bị trận đòn đau mà lại mất đẻo hơn bốn chục bạc.

NAM-ĐỊNH

Đá bóng thi. Đã lâu nay chưa có cuộc đá bóng thi, nên chủ nhật vừa rồi sau trại lính có đá bóng, người đến xem đông lắm, đứng đen ngòm cả một khu đất linh một vạn thước vuông. Coi xa như một cái khung sơn đen bao bức tranh thể-dục có vẻ hoạt-động vậy. Tuy về mùa đông, song chiều giời êm-ái, tiết giời ôn-hòa dễ chịu, nên chư khán-giả lấy làm thỏa thích lắm. Bên hội « Le Grand air » của các ông giáo thì bận áo trắng quần đen vạch trắng đeo hiệu G. A. còn bên người qui-quốc thì áo trắng quần đen, quần xanh.

Đá cả hồi thứ nhất (1er temps) bất phân thắng phục. Trong hồi này có người *Aile-droite* ở bên 4e Tonkinois toan gây sự với ông giáo Đãn, song đều bị ra cuộc 15 phút (hors jeu). Lúc đó ông kia cũng nóng sau lại bắt tay xử hòa ngay. Hồi này ta nên khen quan thiếu-tá Brithmer đã tài lắm và ông tây giữ *goal* cũng giỏi nên mấy quả MM. Can và Đãn đá vào đều bắt được cả.

Đến hồi thứ hai bên An-nam bị ngược gió, thực nguy quá, ai cũng lo, song ta thắng đất tợn quá. Quả bóng ở chân M. Duy bon sang M. Can rồi quả bóng đi giống đôi với M. Can lọt chân các ông tây mà chạy lọt ngay vào goal. Rầm rầm như pháo nổ tiếng vỗ tay ran đến 15 phút xen cùng tiếng « Vive le Grand air ». Sau rồi kịch liệt lắm, song được M. Nghĩa giữ *goal* tay như đinh hồ cứ bắt mà đá ra như trò xiếc vậy. Ta lại nên khen M. Cơ đứng arrière cùng M. Vinh đá trúng quá. MM. Đoàn và Khang đi *demis* thì thực bén quá, cứ quả bóng vào chân là băng một cái đi xa. Kết-cục bên các giáo-viên được một ván ở bên các qui quan không gỡ được, còi rúc tan vừa 5 giờ 37.

* * *

Sau khi đá xong các qui quan lại mời hội G. A. đến chủ-nhật sau 13 janvier lại đá trọng thể hơn.

Thế là chủ nhật 13 janvier lại có cuộc đá bóng thi nữa.

Học - giới bảo-trợ hội. Ông Trần-thọ-Huy thầy thuốc thú-y, tại trường thú-y Đông-pháp có gửi thơ cho M. Tuấn giáo-học, hội-viên quản-trị hội Học-giới bảo-trợ biết rằng ông sẽ gửi cho 100 quyển bệnh dịch trâu-bò bán lấy tiền giúp hội Học-giới bảo-trợ.

Trước hết hãy đáng khen tấm lòng qui hóa của ông Trần-thọ-Huy đối với việc học, mong rằng bộ sách ấy sẽ được các hảo-tâm-nhân như ông Huy mà mua hết ngay cho. Có lẽ hội Học-giới bảo-trợ còn được nhiều người giúp như ông Huy.

N. T. S. lai cảo.

PHỦ-LÝ

Kỳ-hào Hội-viên. — M. Quách-văn-Giao được cử làm kỳ-hào hội-viên châu Lạc thủy.

VIỆC KINH-ĐÔ

Chết vì say hay là vì cớ gì ? — Ở làng Ha-đá huyện Phú-lộc vừa rồi mới xẩy ra một cái án mạng nghe đâu bởi cớ say mà chết hay là bởi cớ gì thì chưa rõ, mà đã mấy hôm cái tử-thi vẫn chưa chơ mai táng, chẳng biết sự ấy có hiệp với sự vệ-sinh chăng.

Người ta nói rằng một người đàn bà góa chồng ở làng ấy nhà rất giàu có, chỉ sinh được một người con gái thôi. Người ấy thường có chứng đau bụng mà chỉ dùng một thứ bùa của một ông thầy kia người ở tỉnh Nghệ đến ngụ ở đó. Bùa thầy này hay quá cho nên người thầy ấy thường ở đó mà trị bệnh luôn vì nếu không có bùa trong một vài tháng thì bệnh ấy trở lại.

Cách vài hôm nay nghe chừng vì thầy say rượu quá độ đến nỗi đi không được mãi sau nhờ có người quen đắt về đến nhà người đàn bà góa ấy thì thấy chết.

Hiện nay chưa biết việc xử trí ra thế nào thường theo phép xét nghiệm của quan ta làm theo cách thức ở trong sách tẩy oan cũng lắm điều hay, nhưng nghe ra như tuồng phiền phức lắm, tưởng rằng cứ như phép của các quí quan làm hoặc dùng cách giải phẫu và cách khám xét của các quan thầy thuốc thì sẽ được rõ ràng và cẩn thận hơn phép của ta nhiều, có đến nỗi đâu khám một cái tử-thi mà ba bốn đêm rồi vẫn chưa cho mai táng.

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 8 janvier 1924

TAM MỸ TƯƠNG TƯ

Cảm tình lưu lạc cho ai.
Chữ tài liền với chữ tai một vần.
Giời cao tuy vậy cũng gần.
Rồng mây cá nước để phần cho ai.

Tối thứ tư 9 janvier 1924

TRẠNG TÁM TUỔI RA ĐỜI

Than rằng chút phận bồ côi.
Làm con rất hiếu làm tôi trọn nghì.
Rồng mây cá nước gặp thì.
Trạng-nguyên tam tuổi ai bì Tống-Trân.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54; Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÈS.

Ta nên chú ý !

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu ; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý !

Nên chú ý, thì làm thế nào ?

Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc :

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa ; **vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.**

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại : Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

2057

Số 29

BINH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* cất cao tiếng mà đáp rằng :

— Bẩm vâng ! Tiện-thiếp chính là *Lãnh-giáng-tuyết* !

Đậu tri-phủ nói :

— Ta nghe ngươi vẫn tự xưng là tiểu-tài-nữ. Đã có tài thì tất có học, đã có học thì tất biết lễ-phép. Ta là quan phụ-mẫu ở đây, cớ sao ngươi vào yết-kiến ta, mà lại dám không sụp lạy !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* đáp rằng :

— Đại-nhân đã biết nói lễ, nên phải đạt quyền. Cứ theo lễ thì tiện-thiếp làm dân *Dương-châu* này, trông thấy Phủ-quan, tất phải sụp lạy, nhưng nay tiện-thiếp đã là người *Sơn* tướng-phủ thì có lẽ nào người nhà tướng-phủ, lại phải lạy một ông Phủ-quan hay sao !

Đậu tri-phủ nghe nói, nghiêm nét mặt mà rằng :

— Người nhà tướng-phủ đã to lắm thế kia à !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Người nhà tướng-phủ dẫu không to, nhưng muốn xu-phụng tướng-phủ thì thế tất phải lấy làm to vậy.

Đậu tri-phủ nói :

— Ngươi dẫu là người tướng-phủ, nhưng khi chưa vào tướng-phủ thì cái quyền họa-phúc, còn ở trong tay ta, cớ sao ngươi lại dám cùng ta chống cự.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Trước khi chưa vào tướng-phủ, cái quyền họa phúc, quả ở trong tay đại-nhân, bởi vậy tôi là con nhà lương-gia mà bị cưỡng-bách mua làm nữ-tỳ, tôi không dám trái mệnh. Nhưng sau này tôi vào tướng-phủ, nếu không được việc gì thì đại-nhân dâng nộp tôi, tưởng cũng phí công ; mà một mai tôi được *Sơn* tướng-công trọng đãi thì cái quyền họa phúc cho đại-nhân, bấy giờ lại sẽ ở trong tay tôi vậy. Tôi xin nói thật, làm ơn hay là làm oán, đại-nhân nên nghĩ cho kỹ.

Đậu tri-phủ nghe nói, giật mình kinh sợ mà rằng :

— Cứ như lời nàng nói thì ta muốn mua ơn với một người, lại thành ra kết oán với một người, mua ơn chưa dễ nên ơn, mà kết oán đã thành ra thâm oán, biết làm thế nào.

Đậu tri-phủ cúi đầu ngẫm nghĩ, hình như có ý hối-quá. Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* thấy vậy, tủm tỉm cười mà rằng :

— Đại-nhân bất-tất phải ngẫm nghĩ. Tôi vẫn biết cái việc này không tự ý đại-nhân, đại-nhân cũng chẳng qua chỉ quá nghe lời sàm-báng vậy. Nếu tôi không báo thù đứa sàm-báng mà báo thù đại-nhân thì sao gọi là tôi. Xin đại nhân cứ yên lòng. Những việc về trước, chẳng nói làm chi, này xin đem gia-quyến ký-thác đại-nhân, hễ gia quyến tôi được yên thì ơn ấy tôi không dám quên, nhược-bằng đại-nhân sau này lại xử tàn-nhẫn điều chi nữa thì cái thù không đội trời ở chung, tôi quyết phải báo cho được. Xin đại-nhân lượng-xét.

Đậu tri-phủ nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Tôi nghe lời nghị-luận và xem cách cử-chỉ của nàng thì nàng chẳng những tài-học hơn người, mà tấm lòng hào hiệp cũng không kém chi các bậc đời trước, thật đã đáng kính đáng yêu ! khi nàng tới Kinh, tất được tướng-phủ trọng đãi. Tôi quá nghe lời sàm-báng, ngày nay hối lại không kịp ! Nàng đã đem gia-quyến ký-thác cho tôi, tôi xin vâng nhận. Khi nàng vào tướng-phủ, nếu có thể làm ơn nói giúp cho tôi được thì xin chớ quên lời ước hôm nay.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Đại-nhân đã nói như thế thì tôi dẫu là loài cây-cỏ, cũng phải biết ơn.

Đậu tri-phủ mời vào nhà trong, gọi phu-nhân ra, đặt tiệc để khoản-đãi, lại dùng phường nhạc tiễn-tống ra tận thuyền. Nghe nói có *Trịnh* tú-tài cùng đi, lại đưa tặng 20 lạng bạc. *Đậu* tri-phủ tiễn nàng *Lãnh-giáng-tuyết* xuống thuyền rồi, liền truyền bảo thừa-sai-nhân cầm một cái thiếp danh đưa cho *Lãnh-tân*.

Trong thiếp danh nói :

Hễ có việc chi cần-kíp thì xin cứ mời vào nhà tư nói chuyện.

Lãnh-tân thấy con gái đứng đối-đáp với *Đậu* tri-phủ trong hồi lâu, mà *Đậu* tri-phủ lại gia ý trọng đãi, mới biết là con gái có tài ứng biến, mới được yên lòng. Đợi đến khi thuyền *Lãnh-giáng-tuyết* đã nhổ sào đi, bấy giờ mới quay về.

Lại nói chuyện nàng *Lãnh-giáng-tuyết* từ khi từ-biệt thân-phụ ra đi, vẫn điềm-nhiên như thường, không hề có chút lo sợ. Trong khi đi đường, ngắm xem *Sơn* thủy, phàm gặp những nơi cổ-nhân di-tích, nàng đều tức cảnh đề thơ.

Một hôm, đi đến *Sơn-đông*, về huyện *Vấn-thượng*, trông thấy ở trong khu rừng cây cối rùm tum kia có một ngọn cổ-miếu. Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* hỏi mấy tên thủy-thủ rằng :

— Đây là chỗ nào ?

Mấy tên thủy-thủ đáp rằng :

— Đây là địa phận huyện *Vấn-thượng*. Cái miếu đỏ phía trước tức là đền thờ ông *Mẫn-tử-khiên*, là một nơi cổ-tích đó !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Đã là một nơi cổ-tích, đền thờ ông *Mẫn-tử-khiên* thì ta nên vào chiêm-ngưỡng.

Nói xong, liền bảo các thủy-thủ ghé thuyền vào bờ để lên xem. Mấy tên thủy-thủ nói :

— Mặt trời đã xế về tây. Vả lại đang gặp cơn gió thuận, thuyền đi được mau, chớ nên lên xem.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* không nghe mà rằng :

— Không ! tất phải cho lên xem mới được !

Mấy tên thủy-thủ bất-đắc-dĩ phải ghé thuyền vào nơi gần miếu, rồi dặn nàng *Lãnh-giáng-tuyết* rằng :

— Trong miếu có nhiều cảnh đẹp, nàng nên xem qua-loa, rồi mau mau xuống thuyền kẻo chậm.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* gật đầu, theo *Trịnh* tú-tài lên bờ, có hai đứa tiểu-tỳ đi hầu, cầm nghiên bút giấy mực. Lại có mấy tên thừa-sai-nhân đi dẫn đường. Đường đi lên miếu, toàn-thị một lối sơn-cước quanh-co. Cách miếu-môn độ một quãng dài thì đến nơi đại-điện. Qui-mô trên điện dẫu chưa tề-chỉnh cho lắm, nhưng cũng không phải là chỗ hoang-lương.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* vào chiêm-bái xong, liền nói với *Trịnh* tú-tài rằng :

— Ông *Mẫn-tử-khiên* thuở xưa không chịu làm tôi chốn quyền-môn, vậy từ chức mà trốn ở trên sông *Vấn* này, thành ra một bậc đại-hiền, lưu danh thiên-cổ. Nay *Lãnh-giáng-tuyết* này tuổi dẫu còn nhỏ, cũng lạm dự là một bậc tài-nữ, lại đến xu-phụng chốn quyền-môn, há chẳng hổ-thẹn lắm ru !

(Còn nữa)

VIỆC TRONG-KỲ

VINH

Nạn xe lửa. — Sáng hôm kia hồi 2 giờ rưỡi chiều người tài-xế mang cái máy không ở Vinh xuống Trường-thi, khi đi đến kilomètre 621+700 khỏi gare Vinh một ít thì dụng phải một đứa bé con hơn mười tuổi bị trọng thương ở đầu và mặt; khốn nạn thằng bé chỉ vì bố mẹ bắt cần cho chạy rong ở gần đường sắt mà đến nỗi khổ thế; bố mẹ nó được tin thì đã đem nó vào nhà thương phục thuốc may ra thì sống được.

Ấy đấy, các nhà có con trẻ nên giữ gìn bảo ban chúng nó, đừng cho chúng nó chơi ở vệ đường sắt mà gặp cái nạn bất thình lình, vì con đường xe-lửa tự Vinh xuống Bến-thủy thì ầm ầm cả ngày lẫn nào cũng có xe chạy chứ không kỳ giờ nào cả.

QUẢNG-BÌNH

Việc công-chính trong bản-hạt về năm 1923. — Năm 1923 vừa qua đây, việc công-chính trong bản-hạt mở mang nhiều lắm; riêng về việc kiến-trúc các công sở cũng đã chi-tiêu hết một số tiền rất lớn rồi, kể ra trên mười vạn đồng bạc nào là làm hai tòa nhà cho sở Y-tế, hai tòa nhà cho sở Lục-lộ; nào là mở rộng thêm chợ tỉnh, làm nhà khách-sạn công (Bungalow) và làm hai sở Kiểm-lâm Đồng-hới, Minh-cầm. Đến như việc kiến-lương dạo-lộ thì từ thành-phố cho đến các miền hương-thôn, đâu đâu cũng đều sửa sang, lại mở mang ra, sự giao-thông tiện-lợi hơn trước nhiều. Số chi-tiêu về công cuộc đường sá cầu cống này, tính ra ngót năm vạn đồng.

Sang năm 1924 này cũng có nhiều việc công-tác lớn sắp khởi hành nữa.

Thời tiết. Từ hôm hai nhăm tháng mười một ta trở đi, tiết trời đã đổi hẳn ra cái khí-vị mùa đông, thỉnh thì mưa dầm gió bắc lạnh buốt đến xương. Lạnh dữ như thế, là vì năm nay lạnh chậm, mãi đến hạ-tuần tháng này mới bắt đầu lạnh.

Những kẻ nghèo khó đối với cái tiết nghiêm-hàn thực chịu lắm nỗi khổ-thống dường ấy đã cố-nhiên rồi, đến việc canh nông cũng bị nhiễn phần thiệt hại, vì trời lạnh dữ quá, những kẻ điền-phu giỏi tới có chịu khó dến đâu, cũng không sao làm việc được; gia-dĩ chẹn lúa đương non mà gặp phải khí lạnh thì cũng phải chậm lớn.

Ấy đó, thời tiết khí hậu thực rất có quan-hệ đến nông-vụ lắm.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu POMMADE ROYER, đúng 60 ngày tập trước sau chúng khỏi liền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 225, B. St Martin
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

泰 NAM-THÁI 南
6, Quai Clémenceau — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả dong cáo thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM THÁI
Kính-cáo
2023

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

THUỐC THỤT
Injection Peyrard
d'ALGER

Là thứ thuốc tiêu nam nhất, công hiệu nhất để trị bệnh lậu và rất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.
Trong 100 người Á-rập thì 99 người khỏi về thứ thuốc này.
(Theo tờ trình của viện thủy tuốc ở Alger)

Bán tại: **SPÉCIALITÉS PEYRARD**
26, Rue du Grenelle — PARIS

痔 醫 林 桂 號
HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ!
XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cơn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi sưng chữa bệnh này đều đáng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những sắt mau lự kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thì tâm lang như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
28, Phố HÀNG BƯỜM. — HANOI
Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ. Các tỉnh xa đều gửi thư tiếp.
Thư từ xin trả tôi ngay.
2006

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!
Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

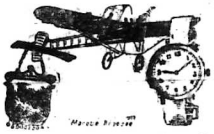
Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên, các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bản thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.
2062

SẮP MỞ
Cha
PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
京東河內府行門銅蒲號八十廿

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hương-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

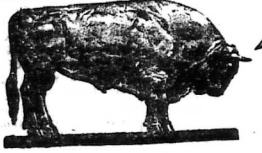
Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thừa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

THUỐC
MUSCULOSINE BYLA
VITAMINÉE
LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI
Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện
ETABLISSEMENTS BYLA 26 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE. PARIS. FRANCE

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酬補
J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每日午吞啞每吞啞沒喉礙欺喫稍
Bán tại: Hiệu bào-chế J. BLANC
31, phố Trang-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi
2099

ĐƯỜNG SANG LÀO
PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN
Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.
LỜI RĂN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giây thép trước 2 ngày.
Nên đi ngày kẻo mưa đèo không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé
Service provisoire

AUTO-POSTALE

THỜI GIỜ XE CHẠY
Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé nghỉ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.
Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật cho tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé nghỉ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách và có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏa 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

AI MUỐN LÀM GIÀU
Bỏ ra 20 quan mà may ra được
500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có mỗi số đều hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan; cứ thế tới 11 tháng nữa thì 20 quan, theo như lệ định trong luật. Như vậy mỗi ngày 6 đồng mấy xu, cũng là trả tiền góp có được).

Mỗi nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà trong mình được quyền có hưởng, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, vì nếu lần trả-dần trong số từ 1 đến 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, cũng có tiền lời ấy. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 3 triệu 14.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỜ SAU NÀY:

1 lần lô.	500.000 quan	200 lần lô.	2.000 quan
3 lần lô.	150.000 —	1.200 lần lô.	1.000 —
10 lần lô.	100.000 —	13.200 lần lô.	500 —
200 lần lô.	10.000 —	1.700.000 trái đơn kiếm lại lần	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số trái-đơn nếu số trái-đơn mình có được lĩnh nguyên tiền, không phải trả gì thêm nữa. Các số lẻ trong bằng ký đúng với cái mới có bằng số số trái đơn trúng số, không phải trả tiền gì thêm được, theo như điều khoản trái đơn số lời nhất nước không có trái đơn nào có thể nói hơn được. Bảo hiểm số là một hiệu hiệu bảo chứng. Lời giải cho các trúng hàn hoặc ngày 12 Mars 1924. Bảo hiểm số là một hiệu hiệu bảo chứng. Lời giải cho các chủ có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngờ cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Juin, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số kỳ thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papères, MARSEILLE, France

QUINQUINA CUSSAC
BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh một nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES
HANOI — HAIPHONG
Đứng làm đại-biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cải cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)